

Verslag Gouden Driehoekbijeenkomst 22 juni 2023

'De huidige opgave bij de dijk Koehool-Lauwersmeer met oog voor middellange termijnperspectief Waddengebied'

Taskforce Deltatechnologie heeft in samenwerking met Circulair Friesland, Wetterskip Fryslân en de Waddenacademie op donderdag 22 juni jl. een Gouden Driehoekbijeenkomst georganiseerd onder de titel 'De huidige opgave bij de dijk Koehool-Lauwersmeer met oog voor middellange termijnperspectief Waddengebied'. Bij het Energie Kenniscentrum Leeuwarden kwamen zo'n 65 deelnemers vanuit waterschappen, programmabureau HWBP, kennisinstellingen en markt bijeen.

De belangrijkste aanleiding voor deze versie van de Gouden Driehoekbijeenkomst was de concrete HWBP-opgave dijkversterking Koehool-Lauwersmeer vanuit Wetterskip Fryslân. Het programma van de bijeenkomst was dan ook om deze opgave opgebouwd. Het doel was om samen met alle aanwezige partijen een inspiratieve bijdrage te leveren aan de koers van deze opgave, waarbij de thema's duurzaamheid (circulariteit, emissieloos, gebiedseigen grond), maakbaarheid en ruimtelijke inrichting op de langere termijn centraal staan.

De bijeenkomst werd geopend door Menno Steenman, onafhankelijk voorzitter van Taskforce Deltatechnologie. Na een korte introductie gaf hij het woord aan de sprekers.

- Lonkend perspectief 2050
Harm Beerda – Circulair Friesland
- Opgave Koehool-Lauwersmeer
Ronald van Klinken – Wetterskip Fryslân
- Best practices voorbeelden
Martijn de Jong/Dick van den Heuvel - TFDT
- Sedimentdynamiek in het Waddensysteem.
Nut en noodzaak van sedimentmanagement
Prof. dr. Piet Hoekstra - Waddenacademie

Alle presentaties zijn [hier](#) te bekijken.

Tot slot gaven Arjan Kooij en Martin van der Meer een toelichting op de Neerlands diep Duurzaamheidschallenge van de POV DGG.

De presentatie met daarin een verwijzing naar de website en aanmeldlink is [hier](#) te vinden.

Wetterskip Fryslân heeft in het middagdeel de thema's 'Gebiedseigen Grond' en 'Circulariteit' aangedragen vanuit het project dijkversterking Koehool-Lauwersmeer.

Thema Gebiedseigen grond

In de themasessie 'Gebiedseigen Grond' heeft Wetterskip Fryslân haar 'concept grondstrategie' gepresenteerd. De centrale vraag was: "welke rol kan of moet Wetterskip Fryslân innemen in grondstromen (m3) om uiteindelijk de groene variant (dijk) te kunnen bouwen met zoveel mogelijk gebiedseigen grond?". In twee goed bezochte sessies is hier vanuit WF een toelichting gegeven op de grondstrategie en het daaraan gerelateerde afwegingskader. Het gaf de markt inzicht in de hybride rol die WF voornemens is in te gaan nemen bij vrijkomende en beschikbare gronden.

De rode draad vanuit de twee sessies is samen te vatten in volgende punten.

- Voordeel van de hybride rol: daar waar gronden vrijkomen binnen WF lijkt het logisch dat het Wetterskip daar een actievere rol neemt, zeker als die gronden gelijk weer toepasbaar zijn in werken van WF.
- Aandachtspunt bij hybride rol: de risico's van beheer en het in eigendom hebben van eigen grondstromen (denk aan depots) kunnen groot zijn en het vereist kennis van de relevante wet- en regelgeving.
- Tip: het kan slim zijn dat WF strategische voorraden grond aan zich bindt voor toekomstige projecten.
- Voordeel van hybride rol: door een actievere rol wordt een groter level playing field gecreëerd. Een inschrijvende partij met een sterke grondpositie wordt zo niet persé de winnende inschrijver, waardoor concurrentie kan plaatsvinden op onderwerpen die WF juist van belang vindt.
- Nadeel van hybride rol: Je gaat in sommige gevallen een concurrentiestrijd aan met de aannemers. Dat kan juist prijsopdrijvend zijn, waardoor grond uit bijvoorbeeld België juist weer interessanter kan worden.
- Tip: Focus alleen op koppelprojecten en laat de rest aan de markt over.

Belangrijk eindoordeel was: wat je ook doet of hoe je ook kiest als WF: neem een duidelijke rol aan en handel daarna. De markt volgt vervolgens. Met de opbrengst van de dag zal het Wetterskip haar strategie verder optimaliseren.

Thema Circulariteit

In de themasessie 'Circulariteit' is de ambitie van het Wetterskip Fryslân op het gebied van duurzaamheid voorgelegd. De centrale vraag voor deze sessie was: "wat zijn de kansen voor gelijkwaardiger (of hoogwaardiger) hergebruik van de vrijkomende materialen (in het bijzonder steenzetting en asfalt)?" Aan de hand van een aantal stellingen is deze hoofdvraag besproken, waarbij in beide groepen vooral is stilgestaan bij de stellingen:

1. Gelijkwaardig hergebruik (90%) kan binnen de dijkversterking;
2. Hergebruik is positief voor de MKI, in verhouding tot gebruik primaire grondstoffen.

Algemene lijn is dat WF zich met woorden als 'gelijkwaardig', 'binnen de dijkversterking' en met een reeds vastgesteld VKA beperkt in haar mogelijkheden. In beide groepen werd aangegeven dat het verstandig kan zijn om de ambitie ruimer te (laten) formuleren. Waarom moet er bijvoorbeeld opnieuw een waterkerende functie toegekend worden aan asfalt? Verruim je scope en kijk ook naar mogelijkheden om aan te haken bij projecten van medeoverheden werd in beide groepen opgemerkt. Voor wat betreft de MKI werd aangegeven dat het nu lijkt alsof de MKI een doel op zich is, terwijl dit gebruikt moet worden als tool voor beslisinformatie. Tot slot werd de tip meegegeven dat mocht WF overwegen de markt te benaderen voorafgaand aan de aanbesteding ten behoeve van het maken van keuzes, dit dan te doen op een moment dat er nog keuzes gemaakt kunnen worden.

***

